

VĚDECKÁ PRÁCE MÉ ŽENY

VÁCLAV FRANČ

VĚDECKÁ PRÁCE
MÉ ŽENY

Václav Franc

Prohlašuji, že jsem tuto vědeckou práci vypracoval samostatně, za přispění své manželky Lenky Fulínové, rozené Pařízkové.

ÚVODEM...

Paní Lenka Fulínová, významná česká vědkyně, se narodila 20. března 1966 v malebném městečku na úpatí hor, kde...

Tak nějak, vážený čtenáři, možná za nějakých sto nebo sto padesát let začne psát životopis mé ženy nějaká mladá studentka či vědecká začínající pracovnice v rámci své disertační práce. Dejme tomu jistá Anežka Nováčková bude obíhat archivy, pátrat po časopisech vědeckých společností a tu a tam si uleví: „To je ale baba, ta Fulínová, copak toho musela tolik napsat!?” A z mé ženy se stane docela obyčejná baba, ačkoliv moje žena není vůbec baba, ale mladá vědecká pracovnice, která stejně jako jistá Anežka Nováčková za sto nebo sto padesát let již nyní obíhá archivy, pátrá po časopisech vědeckých společností a tu a tam si uleví: „To je ale dědek, ten Vlčiha, copak toho musel tolik napsat!?” A ze slavného docenta a vědce evropského formátu, mimochodem téměř zapomenutého rodáka z našeho kraje, se stane dědek, ačkoliv slovutný pan docent již hezkou řádku let nežije. Zkrátka a dobře, pan docent Vilibald Vlčiha měl prostě smůlu, protože neměl nějakého takového přítele či přítelkyni, eventuálně manželku, neboť byl starý mládenec, který by už v době, kdy si užíval radostí života, i když v případě docenta Vlčihy bych o radostech života raději pomlčel, sedl a napsal o tom, jaký vědec Viliband skutečně byl.

A protože moje žena má to štěstí, že má mne, dovolte, abych představil svoji maličkost, Josef Fulín, jméno mé, má velkou naději, že si jednou vezme za nějakých sto nebo sto padesát let nějaká studentka Anežka Nováčková moji knížku a řekne si: „Ta Fulínová, to musela být docela příma ženská!” a bez problémů, a hlavně, to podtrhuji, hlavně pravdivě popíše pro generace dalších dychtivých badatelů moji ženu tak, jak skutečně žila.

Nebo že by... nechme se překvapit za sto nebo sto padesát let!

I.

Nechme studentku Anežku Nováčkovou zatím chodit po houbách a začněme od začátku. Tedy od svatby. Ačkoliv svatba vlastně není docela ten pravý začátek. Měl bych začít tím, kde a za jakých okolností jsem svoji budoucí ženu, tenkrát ještě slečnu Pařízkovou potkal.

O tom, kde se dva lidé mohou potkat, jsem pročetl celou řadu knížek, znám náhodná setkání, předem připravená rafinovaná setkání, nakonec jsem patřil mezi pravidelné čtenáře rubriky Seznámení v Mladém světě, ale to už té dnešní generaci asi nic neřekne. Setkání na pláži, setkání v práci, v dopravním prostředku, pomocí inzerátu, pomocí telefonu, no... určitě bych si ještě na hezkou řádku seznámení vzpomněl, ale tady nejde o to, zda si vzpomenu, ale o to, že příležitost, kde jsem mladou sympatickou slečnu Pařízkovou uviděl poprvé, mně uvěří asi málokdo z mých čtenářů. Pravda, jsou seznámení zajímavější, ale... tak například jeden známý mně vypravoval, že svoji budoucí ženu uviděl poprvé v posteli, když se probudil po proflámované noci v ložnici téměř neoděné dívky, která mu tvrdila, že je s ním ve třetím měsíci a za čtrnáct dní se žení.

Tak tolik dramatické to rozhodně nebylo. Tenkrát byl červenec, ještě se nestačil ani rozkoukat v kalendáři, a už připaloval, jako by chtěl dohnat, co červen zameškal. A já, truhlík jeden, místo abych se sebral a odpoledne po práci seděl u vody a s dalekohledem v ruce šmíroval holky, které se vždycky opalovaly za hrází nahoře bez, seděl

v badatelně okresního archivu a dával dohromady rodokmen naší rozvětvené rodiny.

Ono se řekne rodokmen, ale když má někdo smůlu a čiperné předky, tak to není vůbec žádná legrace. Tak například můj spolužák na studiích pocházel z rodiny, kde on byl jedináček, otec byl jedináček, matka byla jedináček, oba dědečkové byli jedináčci a jedna babička byla jedináček, pouze druhá babička se rodinné tradici jaksi vymykala a měla ještě sestru, ale ta v šesti letech zemřela snad na záškrt či nějakou jinou chorobu, což se kolegovi nepodařilo zjistit.

Já to štěstí neměl. O jedináčka v naší rodině nezavadíte. Můj dědeček z otcovy strany měl devět sourozenců a babička dokonce jedenáct, z matčiny strany byla situace přece jenom o poznání jednodušší, ale pět sourozenců dědečka a čtyři babičky nebyla taky žádná legrace, zvláště když si uvědomíme, že babička brzy zemřela a děda se podruhé oženil za nevlastní babičku, která měla další tři sourozence. Naštěstí se dá říct, že civilizace, elektrifikace a antikoncepce postupuje zdárně vpřed, a tak v dalších generacích dětí přece jenom ubývalo, takže já mám sestru jenom jednu a moje žena, tehdy ještě slečna Pařízková, je dokonce raritou v naší rodině, neb je jedináček.

Zkrátka, onoho střeďečního raně červencového odpoledne jsem seděl nad zaprášenými starými knihami a bádala a bádala. Ještě štěstí, že mě neviděla moje matka, neboť ta by zcela jistě pronesla onu frázi, kterou tak často používala ve svátek či všední den: „Pepiku, jestli budeš pořád jenom blbnout, tak se nevoženíš, a nemysli si, já tady věčně hlídat svět nebudu!”

Moji matku snad omlouvá, že nemá zájem o rodokmen, a tak zatímco si myslela, že bych na plovárně či u rybníka narazil na tu pravou, tak osud tomu chtěl jinak. Právě když jsem si pomyslel, že by to pro dnešek mohlo stačit, a zjistil jsem z knihy vyučovací a prospěchové školní rok 1890–1891, že můj dědeček nebyl žádný hlupák, protože až na náboženství a vnější úpravu písemných prací (zapomněl bych na jazyk mateřský) měl jinak samé jedničky. Nevím, jak to dělal, když měl ještě takovou kupu sourozenců, musel mít asi dobrou hlavu, ačkoliv co já jej pamatuji, tak už dobrou hlavu vůbec neměl, protože si nepamatoval, ani co měl v poledne k obědu, když si po obědě zapálil Havano nebo Portoriko. Jediné, co si zdárně pamatoval, byly válečné historky z první světové války. Dodnes mě mrzí, že jsem dědovi při jeho vyprávěnkách nevěnoval více pozornosti, protože dokázal líčit svět válečný, ač neradostný, tak barvitě, že jsem si tenkrát jako dítě sotva dorostlé školní brašně naivně představoval válku jako správnou švandu. Škoda jen, že dědovo líčení, okořeněné o spoustu sprostých a vulgárních výrazů, často přerušovala babička výkřiky: „Dědku, co to před těma dětma vypravuješ!“ a nakonec nás všechny vyhnala ven na dvůr, abychom si tam hráli na indiány a přivazovali našeho mladšího bratrance k mučednickému kůlu, u kterého jsme jej často zapomněli dlouhé hodiny, takže u kůlu, což byla vlastně stará třešeň za stodolou, vyl jako prašivý kojot a děda, který vyšel na dvorek, aby si zapálil viržinko, si myslel, že se k nám vrací vlci.

Takže ten děda, jmenoval se jako já, Josef Fulín, měl na vysvědčení tři dvojky a byl jasnovidec. Už tenkrát, v době, kdy byla televize ještě

v plenkách, nám všem prorokoval, že to je naše zkáza, protože na tu bedýnku budeme čumět, i kdyby na nás tam někdo vystrčil holou... Měl pravdu, častokrát jsem si na něj vzpomněl, když jsem seděl u obrazovky, kde právě ukazovali jeho naplněnou předpověď.

V tu chvíli, kdy jsem objevil vysvědčení svého dědečka, se ve dveřích badatelný objevila slečna Pařízková. Měla na sobě květovaný kostýmek fialové barvy, pod paží držela tmavý sešit a přes rameno jí visela černá kabelka. Zahleděn do představ mého dědečka, kráčejíciho s brašnou, ale nosili tenkrát vůbec brašny, do školy, nevěnoval jsem pozornost blížící se slečně Pařízkové, která se bez dlouhého otálení usadila u stolku vedle mne. Nemusím říkat, že v badatelně kromě pracovnice okresního archivu, mě a slečny Pařízkové nikdo jiný nebyl. Nakonec jen blázen by v červenci odpoledne, když se teploměr šplhal ke čtyřicítce na slunci, vysedával v badatelně.

A tak jsme se vlastně seznámili.

II.

Chtěl bych, aby moje práce měla čistě vědecké rysy, a proto si nyní neodpustím malou odbočku ohledně statistického výzkumu. Dnes již prakticky neexistuje lidská oblast, kam by nevškočila statistika. Mám ale takový pocit, že ačkoliv jsem četl nesčetněkrát, která politická strana má statisticky nejvíce příznivců a potenciálních voličů, nikdy jsem neviděl ani neslyšel statistické šetření ohledně archivu, přesněji řečeno průzkum s otázkou: Byl jste někdy v badatelně archivu?

A tak se ve své vědecké práci nemohu opřít o podložený údaj nějakou osvědčenou agenturou zabývající se průzkumem veřejného mínění. Chápu, že se tím sníží kvalita, hutnost, a především objektivnost práce, a tak jsem si dovolil udělat malý výzkum ve svém okolí sám.

Tak například v naší rodině, myslím tím sebe a svoji ženu, je odpověď na otázku: Byl jste někdy v badatelně archivu? neuvěřitelně jednomyslná, a dosahuje dokonce stoprocentní hodnoty. Domnívám se, že ve společnosti, například v našem panelovém domě, půjde o údaj podstatně nižší. Když jsem otázku ohledně badatelnosti položil jednomu známému, řekl mně, že do badatelnosti archivu chodí jenom blázni. Chtěl jsem mu oponovat, ale vím, že nejlépe člověk může argumentovat pouze přesnými statistickými čísly, a tak jsem provedl šetření před budovou, v které třikrát týdně ordinuje MUDr. Jiří Bublák, specialista na poruchy duševní.

Z provedeného šetření jsem zjistil, že někteří dotazovaní, zřejmě pod vlivem léčby, nedokážou odpovědět ani kladně, ani záporně. Jeden dotazovaný mně dokonce doporučil, abych se nechal vyšetřit, čímž zapochyboval o mém duševním zdraví, což ale nebylo předmětem výzkumu. Po několika týdnech pečlivého sledování jsem dosáhl dvou pozoruhodných výsledků. Za prvé jsem zjistil, že zdaleka ne všichni blázni byli prokazatelně alespoň jednou v badatelně okresního archivu, což jsem s radostí kolegovi oznámil, ale on neměl pro můj výzkum hlubší pochopení a za druhé si mě všimla mladá sestřička od MUDr. Jiřího Bubláka, specialisty na poruchy duševní, a zvala mě na schůzku příští týden v pondělí v 15 hodin 30 minut, což jsem odmítnul, neboť jsem již v té době vážně projevoval zájem o slečnu Lenku Pařízkovou, která by jistě neměla pro moji schůzku s mladou sestřičkou pochopení. Navíc se schůzka měla konat ještě za přítomnosti třetí osoby, tj. MUDr. Jiřího Bubláka, specialisty na poruchy duševní, což jsem zásadně odmítl, neboť bych v případě zájmu o mladou sestřičku nejraději v užším kroužku poznal její dispozice k práci s archivními materiály.

Ale ještě dříve, než jsem projevil vážný zájem o slečnu Lenku Pařízkovou, požádala mě výše jmenovaná v okresním archivu onoho osudného odpoledne, když shromažďovala materiály o místním zapomenutém a zneuznaném všemělci Vilibaldu Vlčihovi, o zapůjčení ořezávátka na tužky, neboť se její tuha v tužce značně zaoblila, tudíž byla velmi tupá a písemné záznamy by mohly být pro další vědeckou práci špatně použitelné vzhledem ke snížené míře čitelnosti. Vyhověl jsem jí, neboť mě už příliš nelákalo dále pátrat po

rodokmenu svých předků a staré knihy jsem jen ledabyly prohlížel a listoval v nich bez bližšího zájmu.

Přiznám se, že nebyť slečny Pařízkové, ale to jsem tehdy ještě netušil, že se jedná o slečnu Pařízkovou, asi bych už déle nesetřvával v prostorách okresního archivu. Musím přiznat, že na mě již na první dojem udělala dojem, takže jsem neodešel na koupaliště nebo k rybníku, ačkoliv by to v tom horku udělal skoro každý. Ale já nejsem každý.

Naopak, začal jsem se živě zajímat o práci slečny Pařízkové, která si pracovníci okresního archivu nechala přinést asi čtyři zaprášené knihy a počala v nich listovat. Nechtěl jsem být vlezlý, ale při zoufalých povzdech slečny Pařízkové jsem si dodal odvahy a oslovil slečnu badatelku: „Slečno, mohu vám být nějak nápomocen?”

Zvedla oči od tlustých zaprášených knih a přes dioptrické brýle se na mě podívala a vyjeveně řekla: „Prosím?”

V té chvíli, v ten moment, jsem pochopil, že je to ta pravá dívka, na kterou jsem až do svých třicátých narozenin marně čekal. A kdyby Vilibald Vlčiha neudělal nikdy nic dobrého, kdyby jeho objevy neposunuly lidstvo ani o krůček dál, udělal jednu ohromnou věc, za kterou jej budu blahořečit. Přihrál mně do cesty slečnu Pařízkovou, která se za několik měsíců poté stala mojí právoplatnou manželkou.

Vydržel jsem s kolegyní badatelkou v okresním archivu až do zavírací hodiny, což negativně hodnotila pracovnice okresního archivu dlouhými pohledy na hodiny umístěné v čele místnosti spolu s portrétem prezidenta republiky. Podstatně kladněji hodnotila moji

snahu slečna Pařízková, zvláště když jsem se nabídl, že bych jí s prací ohledně Vilibalda Vlačihy rád pomáhal.

„Opravdu byste chtěl?“ poprvé se na mě usmála a já měl pocit, že se v onom červencovém odpoledni usmažím, neboť vydávala paprsky jako nejhřejivější sluníčko, jako zářný zdroj energie.

„Ano,“ řekl jsem pateticky a společně jsme se vydali cestou domů z badatelny, což velmi radostně kvitovala pracovnice okresního archivu.